
PREDGOVOR

Ova istraživanja kreću se u granicama pitanja o preprekama samosvijesti čovjeka kao bića. U zahvatu pitanja konstituiraju se problemski sklop djelujućih i djelatnih prepreka samosvijesti: proizvodnja ideologije, ideologija i praksa ideologije. Za mišljenje toga sklopa (u njemu poglavito proizvodnje ideologije) nisu dovoljni ni putovi niti rezultati nastojanja što se kreću u granicama izdvojenih predmetno i »objektivno« raspoloživih »područja« i »slojeva« oblikovane svijesti koju pojedine teorije označuju kao ideologiju. Potrebno je krenuti posve suprotnim smjerom. On vodi prema »područjima« pred-oblikovanog: u njima i iz njih se nadaju mogućnost i zbilja svega ideologijski oblikovanog. U bitnosti riječ je o tome da se dopre do pretpostavljena stjecaja činilaca; do stjecaja u kome mora moći biti ideologijskog onesposobljavanja svijesti prije nego što se ona (kao ideologija) pokaže prezentnom postojećim nadsubjektnim sustavima, metodički i metodologijski kontroliranim postupcima — kojima je vazda već nekako znano što je ideologija i gdje je ona. Naprotiv, do toga je da se — iz perspektive pitanja o preprekama samosvijesti — dopusti i izazove na očitovanje ideologijsko onesposobljavanje svijesti prije njezina opsebljenja u momentima i regijama proizvodnje života, prije njezina institucionaliziranja u teoretskim tvorevinama znanosti. Takvom nastojanju i Marx *postaje* neobilazan sugovornik: sugovornik, koliko se njegovo djelo uspije izazvati na očitovanja iz perspektive onog pitanja koje je okvir ovim istraživanjima i horizont konstituiranja *njihova* problemskog sklopa.

I. P.